

детермінант та основою для розроблення та здійснення відповідних заходів протидії злочинам даної категорії.

Література:

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо боротьби з ядерним тероризмом у зв'язку з ратифікацією Міжнародної конвенції про боротьбу з актами ядерного тероризму: Закон України від 24.05.2007 № 1071-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1071-16#Text> (дата звернення: 12.08.2023).

2. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо відповідальності за порушення правил радіаційної безпеки: Закон України від 19.04.2007 № 966-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-16#Text> (дата звернення: 12.08.2023).

3. Турлова Ю. А. Екологічна злочинність в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади протидії: монографія. Київ : Знання України, 2018. 459 с.

4. Плева К. В. Кримінальна відповідальність за суспільно небезпечні діяння стосовно радіоактивних матеріалів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук, 2005. 16с.

5. Новачук С. А. Розслідування порушення вимог режиму радіаційної безпеки : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2020. 224 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-75>

ПАРАМЕТРИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Фролова Олена Григорівна

кандидат юридичних наук,

*професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності
Навчально-науковий інститут права імені князя Володимира Великого
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
м. Київ, Україна*

Для того, щоб правильно забезпечити кримінально-правову охорону фармацевтичної діяльності, потрібно встановити, які негативні, несприятливі діяння, що вчиняються людьми, є настільки

небезпечними для суспільства, щоб законодавець міг їх визнати кримінальними правопорушеннями, а також визначити покарання, що можуть бути призначені судом від імені держави за вчинення таких діянь [1, с. 11]. Такі визначення здійснюються на підставі положень кримінального права, що дістають своє вираження в нормах Особливої частини КК [1, с. 11].

Визначення «параметрів» кримінально-правової охорони фармацевтичної діяльності має включати, по-перше, аналіз групи норм Особливої частини КК, які систематизовані певним чином та визначають ознаки складів кримінальних правопорушень конкретних видів (*перша нормативна складова кримінально-правової охорони*), та, по-друге, визначення особливостей заходів кримінально-правового характеру як кримінально-правових наслідків, що настають (застосовуються) за вчинення відповідних видів кримінальних правопорушень, та «перебувають» у межах і поза межами кримінальної відповідальності (*друга нормативна складова*) [2, с. 37–42].

Загальний рівень передбачає з'ясування значення певних елементів і ознак складів кримінальних правопорушень, що є спільними для декількох конкретних видів кримінальних правопорушень та відіграють роль підстави (критерію) систематизації (виділення) групи кримінальних правопорушень, що посягають на фармацевтичну діяльність (або, іншими словами, для з'ясування змісту елементів і ознак складів як підстави виділення групи норм-заборон Особливої частини КК, що забезпечують кримінально-правову охорону фармацевтичної діяльності у цілому або окремих компонентів цієї діяльності). **Конкретно-змістовний рівень** потребує, по-перше, більш глибокого аналізу конкретних *системно-структурних і змістовних характеристик* нормативно-теоретичної юридичної конструкції відповідних складів кримінальних правопорушень (тобто у конкретному змісті так званих «юридичних складів кримінальних правопорушень», що певним чином «представлені» у нормах Особливої частини КК). По-друге, для «реалізації» конкретно-змістовного рівня необхідно передусім визначити *обов'язкові ознаки* зазначених юридичних конструкцій (тобто юридичних складів кримінальних правопорушень), а також дослідити особливості *поєднання цих ознак між собою* «усередині» змісту цих конструкцій [3, с. 451–467, 481–498].

З урахуванням наведеного вище, «**загальна характеристика**» норм Особливої частини КК України, що забезпечують кримінально-правову охорону фармацевтичної діяльності ґрунтується передусім на визначенні місця цих норм в системі Особливої частини КК та особливостях їх системної побудови, а відтак, потребує відповіді на наступні основні запитання, що стосуються «нормативного рівня»:

1) як само в межах Особливої частини КК «представлена» група норм, що об'єднує різноманітні соціально-правові властивості «ураженості» фармацевтичної діяльності, що є шкодою певного виду;

2) як саме особливості цієї «ураженості» враховуються у змісті відповідної групи норм Особливої частини КК, що забезпечують кримінально-правову охорону фармацевтичної діяльності;

3) яке значення для виділення цієї групи норм Особливої частини КК мають охоронювані кримінальним законом **соціальні цінності** у сфері фармацевтичної діяльності, що зазнають свого «ураження» вчиненим діянням (адже саме посягання на елементи фармацевтичної діяльності, що утворює її «ураження», певним чином «перетворює» об'єкт кримінально-правової охорони на об'єкт кримінального правопорушення).

Аналіз норм Особливої частини КК України показав, що у межах останньої закріплена група норм, яка об'єднує різноманітні соціально-правові властивості «ураженості» фармацевтичної діяльності, що є шкодою певного виду: 1) порушення прав, свобод та інтересів суб'єктів фармацевтичної діяльності, а також порушення зв'язків між суб'єктами фармацевтичної діяльності, які забезпечують обіг лікарських засобів у його окремих частинах (ст.ст. 141, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 313, 311, 312, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 321-1, 321-2, 322, 323, 325 КК);

2) порушення прав, свобод та інтересів суб'єктів фармацевтичної діяльності, а також порушення зв'язків між суб'єктами фармацевтичної діяльності незалежно від того, чи забезпечують або не забезпечують вони обіг лікарських засобів (ст.ст. 132, 134, 138, 142, 145 КК);

3) порушення таких зв'язків між суб'єктами фармацевтичної діяльності, які мають характер виконання професійних обов'язків цими суб'єктами (ст.ст. 131, 139, 140 КК);

4) порушення прав, свобод та інтересів суб'єктів державного регулювання фармацевтичної діяльності, зв'язків між цими суб'єктами та іншими суб'єктами фармацевтичної діяльності, що поширюється на окремі компоненти обігу лікарських засобів, а також порядку державного регулювання фармацевтичної діяльності в цілому (ст.ст. 142, 321-2 КК).

Отже, при виділенні названих видів «ураженості» **охоронюваних кримінальним законом соціальних цінностей**, слід враховувати такі компоненти фармацевтичної діяльності, що «виражають»: права, свободи та інтереси суб'єктів фармацевтичної діяльності, а також зв'язки між суб'єктами фармацевтичної діяльності, які забезпечують обіг лікарських засобів; права, свободи та інтереси суб'єктів фармацевтичної діяльності, а також зв'язки між суб'єктами фармацевтичної

діяльності незалежно від того, чи забезпечують або не забезпечують вони обіг лікарських засобів; зв'язки між суб'єктами фармацевтичної діяльності, які мають характер виконання професійних обов'язків названими суб'єктами; права, свободи та інтереси суб'єктів державного регулювання фармацевтичної діяльності, зв'язки між цими суб'єктами та іншими суб'єктами фармацевтичної діяльності, що поширюється на окремі компоненти обігу лікарських засобів, а також порядок державного регулювання фармацевтичної діяльності в цілому.

Література:

1. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. проф. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х. : Право, 2015. 680 с.
2. Берзін П. С. Кримінальне право. Загальна частина : підручник. У 3-х т. Т. І. Загальні засади / П. С. Берзін. 2-ге вид., виправ. та доп. Київ : ВД «Дакор», 2019. 562 с.
3. Берзін П. С. Поведінка людини в кримінальному праві, кримінальне правопорушення та склад кримінального правопорушення : навч. посіб. Київ : Алерта, 2023. 558 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-76>

ДЕЛІКТИ СТВОРЕННЯ НЕБЕЗПЕКИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОЗАСТОСОВНІ АСПЕКТИ

Шамсутдінов Олександр Володимирович

кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник

Міжвідомчий науково-дослідний центр

*з проблем боротьби з організованою злочинністю
при Раді національної безпеки і оборони України*

м. Київ, Україна

Якщо звернутися до класифікації складів кримінальних правопорушень за типом конструкції їх об'єктивної сторони в диспозиції кримінально-правової норми, то вітчизняна доктрина кримінального права зазвичай відносить так звані «делікти створення небезпеки» до матеріальних складів. На перший погляд, аргументи, що наводяться задля обґрунтування такої позиції, є доволі логічними: делікти створення небезпеки завдають шкоду суспільним відносинам,